

Preduzetnički informativnik

Broj Jan/1-2015

Bitne informacije za preduzetnike, d.o.o. i poljoprivredne proizvođače!

Sadržaj novog broja Preduzetničkog informativnika:

NOVI ZAKON O ZAPOŠLJAVANJU STRANACA

Zakon o zapošljavanju stranaca je usvojen dana 25.11.2014. godine, objavljen je u "Službenom glasniku RS" br. 128 od 26.11.2014. godine i stupio je na snagu 04.12.2014. godine.

USLOVI ZAPOŠLJAVANJA STRANACA

VRSTE DOZVOLA ZA RAD

Lična radna dozvola

Radna dozvola

Radna dozvola za zapošljavanje

Radna dozvola za posebne slučajeve zapošljavanja

Radna dozvola za upućena lica

Radna dozvola za kretanje u okviru privrednog društva

Radna dozvola za nezavisne profesionalce

Radna dozvola za samozapošljavanje

POSTUPAK IZDAVANJA DOZVOLE ZA RAD

IZDAVANJE I PRODUŽENJE DOZVOLE ZA RAD

PONIŠTAJ DOZVOLE ZA RAD

PRESTANAK VAŽENJA DOZVOLE ZA RAD

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE ZAKONA

⇒ strana 1

OBAVEZA USAGLAŠAVANJA OPŠTIH AKATA I UGOVORA O RADU SA ZAKONOM O RADU

Zakonski rok za usaglašavanje ističe 29.
januara 2015. godine

⇒ strana 6

NOVI ZAKON O ZAPOŠLJAVANJU STRANACA

Zakon o zapošljavanju stranaca je usvojen dana 25.11.2014. godine, objavljen je u "Službenom glasniku RS" br. 128 od 26.11.2014. godine i stupio je na snagu 04.12.2014. godine. Članovi od 5. do 8. Zakona će se primenjivati od dana stupanja Republike Srbije u članstvo Evropske unije, a odnose se na uslove za zapošljavanje državljanina EU u Republici Srbiji.

Pod pojmom **stranca** u skladu sa Zakonom smatra se strani državljanin i lice bez državljanstva, odnosno lica koja nemaju državljanstvo Republike Srbije.

Na određene kategorije stranaca se ne primenjuju odredbe ovog Zakona i to:

1) kome je međunarodnim sporazumom predviđeno zapošljavanje na drugačiji način, ili na stranca koji uživa privilegije i imunitete;

2) predstavnika inostranog medija upisanog u evidenciju predstavnika inostranih medija koji se vodi u ministarstvu nadležnom za poslove javnog informisanja;

3) koji obavlja verske poslove i versku službu ili organizuje, odnosno sprovodi dobrotvorne akcije u okviru registrovanih crkava i verskih zajednica u Republici;

4) koji je volonter, član posade broda, odnosno vazduhoplova, ili obavlja poslove u drumskom ili železničkom saobraćaju i koji je zaposlen kod stranog poslodavca ili člana spasilačke jedinice koja pruža pomoć prilikom otklanjanja posledica nesrećnih slučajeva i prirodnih katastrofa, kao i slučajeva humanitarne pomoći;

Nastavak na 2. strani

**Ovde možete
čitati komentare i
objašnjenja važnih zakon-
skih promena odnosno propisa
koja će olakšati vaše poslovanje!**

5) koji na osnovu ugovora zaključenih između organa nadležnih za poslove odbrane ili unutrašnje poslove boravi u Republici Srbiji radi obavljanja poslova od interesa za Republiku Srbiju.

Uslovi za zapošljavanje stranaca ne primenjuju se i na zapošljavanje stranca čiji boravak u Republici Srbiji ne traje duže od 90 dana u roku od šest meseci od dana prvog ulaska u Republiku Srbiju, odnosno na stranca koji je:

- 1) vlasnik, osnivač, zastupnik ili član organa pravnog lica registrovan u Republici Srbiji, ako nije u radnom odnosu u tom pravnom licu;
- 2) u Republici Srbiji boravi radi uspostavljanja poslovnih kontakata ili prisustvovanja poslovnim sastancima i obavljanja drugih poslovnih aktivnosti koje se odnose na pripremu stranog poslodavca da uspostavi prisustvo i otpočne sa radom u Republici Srbiji (poslovni posetilac);
- 3) predavač ili istraživač koji učestvuje u organizovanim profesionalnim skupovima ili istraživačkim projektima ili obavlja rad u cilju predstavljanja ili sprovođenja različitih naučnih i tehničkih dostignuća, kao i njegovo prateće osoblje;
- 4) lično obavlja privremene obrazovne, sportske, umetničke, kulturne i druge slične aktivnosti, odnosno u Republici Srbiji boravi na naučnom, umetničkom, kulturnom ili sportskom događaju, u organizaciji ovlašćenih organizacija, državnih organa ili organa teritorijalne autonomije i jedinica lokalne samouprave kao i prateće organizacijsko i tehničko osoblje.
- 5) kada upućeno lice izvodi radove na osnovu ugovora o nabavci robe, nabavci ili zakupu mašina ili opreme i njene isporuke, instaliranja, montaže, opravke ili obučavanja za rad na tim mašinama ili opremi s obzirom da pomenuta lica ne stižu naknadu od ili unutar Republike Srbije.
- 6) kada lice obavlja poslove od strane poslovnog posetioca radi uspostavljanja poslovnih kontakata ili prisustvovanja poslovnim sastancima i obavljanja drugih poslovnih aktivnosti koje se odnose na pripreme stranog poslodavca da uspostavi prisustvo i otpočne sa radom u Republici Srbiji, a njihove aktivnosti doprinose ekonomskom rastu.

USLOVI ZAPOŠLJAVANJA STRANACA

Zapošljavanje stranca ostvaruje pod uslovom:

- da poseduje odobrenje za privremeni boravak ili stalno nastanjenje u skladu sa zakonom kojim se uređuje boravak stranaca i
- da poseduje dozvolu za rad.

Dokazi o ispunjavanju uslova za zapošljavanje stranca obavezno se čuvaju u poslovnom prostoru u kome stranac radi iz razloga nadzora nad primenom propisa, odnosno kako bi inspektor rada mogao, prilikom kontrole da ima uvid u osnov za zapošljavanje konkretnog stranca.

VRSTE DOZVOLA ZA RAD

Dozvola za rad se može izdati kao:

- lična radna dozvola i
- radna dozvola.

Lična radna dozvola omogućava strancu slobodno zapošljavanje, samozapošljavanje i ostvarivanje prava po osnovu nezaposlenosti u Republici Srbiji. Ova dozvola izdaje se na period dok traje stalno nastanjenje, odnosno lična karta izdata strancu koji ima stalno nastanjenje, ili dok traje privremeni boravak, odnosno dok lice ima odgovarajući status u Republici Srbiji.

Lična radna dozvola se izdaje na zahtev:

- 1) stranca koji ima odobrenje za stalno nastanjenje,
- 2) stranca koji ima status izbeglice, ili
- 3) stranca koji pripada posebnoj kategoriji stranca, koji traži azil, kome je odobrena privremena zaštita, žrtvi trgovine ljudima;

Nastavak na 3. strani

- 4) člana porodice stranca koji ima odobrenje za stalno nastanjenje, status izbeglice pod uslovom da taj član porodice ima važeću dozvolu za boravak radi spajanja porodice, ili je stranac član uže porodice domaćeg državljanina ili stranca srpskog porekla do trećeg stepena srodstva u pravoj liniji. I u ovom slučaju dozvola za rad prati odobrenje boravka, s obzirom da se i pri davanju dozvole boravka vodi računa o spajanju porodice.

Pod članovima uže porodice smatraju se supružnici u braku ili van braka zaposlenog stranca, maloletna deca rođena u braku ili van braka, maloletna usvojena deca ili maloletni pastorki, kao i drugi članovi porodice, u skladu sa propisima kojima se uređuje boravak stranaca.

Radna dozvola je vrsta dozvole za rad koja se može izdati kao:

- radna dozvola za zapošljavanje,
- radna dozvola za posebne slučajeve zapošljavanja i
- radna dozvola za samozapošljavanje.

Stranac sa radnom dozvolom može u Republici Srbiji da obavlja samo poslove za koje je dobio dozvolu.

Prve dve radne dozvole se izdaju na zahtev poslodavca i podnose se Nacionalnoj službi za zapošljavanje prema sedištu poslodavca.

Poslodavac na čiji je zahtev izdata radna dozvola ne može da uputi stranca na rad kod drugog poslodavca, u obavezi je da prijavi stranca na obavezno socijalno osiguranje i snosi troškove izdavanja radne dozvole. Poslodavac ne može stranca za koga je dobio radnu dozvolu da rasporedi na drugo radno mesto ili poslove za koje se zahteva drugačija kvalifikacija, znanja i sposobnosti, iskustvo i dr.

Poslodavac koji je zaposlio stranca bez odgovarajućeg odobrenja za boravak i radne dozvole dužan je da mu isplati sva novčana potraživanja, u skladu sa propisima o radu, uz uplatu pripadajućih poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.

Radna dozvola za zapošljavanje dozvoljava poslodavcu da zaposli stranca, odnosno da zaključi ugovor o radu ili drugu vrstu ugovora o radnom angažovanju stranca van radnog odnosa (ugovor o privremenim i povremenim poslovima, ugovor o delu, ugovor o stručnom usavršavanju i osposobljavanju, ugovor o pravima i obavezama direktora).

Poslodavac mora da ispunjava sledeće uslove da bi mogao da dobije radnu dozvolu za zapošljavanje stranca, koji ima odobrenja za privremeni boravak u Republici Srbiji:

- 1) da pre podnošenja zahteva za radnu dozvolu za zapošljavanje nije otpuštao zaposlene usled tehnoloških, ekonomskih ili organizacionih promena na radnim mestima za koje se traži radna dozvola, u skladu sa propisima o radu;
- 2) mesec dana pre podnošenja zahteva za radnu dozvolu za zapošljavanje nije pronašao državljane Republike Srbije, lica koja imaju slobodan pristup tržištu rada ili stranca sa ličnom radnom dozvolom odgovarajućih kvalifikacija sa evidencije organizacije nadležne za poslove zapošljavanja;
- 3) priloži predlog ugovora o radu ili drugog ugovora (ugovora o delu, ugovora o privremenim i povremenim poslovima i dr) kojim se ostvaruju prava po osnovu rada, u skladu sa zakonom.
- 4) da stranac ima odgovarajuća znanja i sposobnosti, kvalifikacije, prethodno iskustvo i dr. za zapošljavanja na konkretnim poslovima.

Poslodavac na čiji zahtev je izdata radna dozvola za zapošljavanje je u obavezi da obavesti organizaciju za zapošljavanje ako stranac ne otpočne sa radom u roku od 15 dana od dana izdavanja radne dozvole za zapošljavanje.

Radna dozvola za posebne slučajeve zapošljavanja izdaje se u slučajevima:

- 1) kada se radi o upućenim licima koja su zaposlena kod stranog poslodavca,
- 2) radna dozvola za kretanje u okviru privrednog društva i
- 3) radna dozvola za nezavisne profesionalce.

Nastavak na 4. strani

Radna dozvola za upućena lica izdaje se na zahtev poslodavca radi obavljanja poslova ili vršenja usluga sa upućenim strancem koji je zaposlen kod stranog poslodavca koji ima ugovor sa domaćim poslodavcem na osnovu koga obavlja poslove na teritoriji Republike Srbije. Na upućena lica od strane stranog poslodavca registrovanog za obavljanje delatnosti u državi sa kojom Republika Srbija ima zaključen međunarodni sporazum kojim se reguliše upućivanje, primenjuju se odredbe tog sporazuma. Ova radna dozvola izdaje se ako je strancu odobren privremeni boravak, ako postoji zaključen ugovor između poslodavca za koga se vrše usluge i stranog poslodavca koji obavezno sadrži mesto i rok za obavljanje posla i ako je upućeni radnik zaposlen kod stranog poslodavca najmanje jednu godinu a za upućivanje poseduje akt svog poslodavca na osnovu koga se sagledava način ostvarivanja prava i obaveza iz rada, kao i način smeštaja i ishrane za vreme boravka i rada u Republici Srbiji.

Radna dozvola za upućena lica izdaje za period koji nije duži od jedne godine, odnosno za period za koji je zaključen ugovor između poslodavca za koga se vrše usluge i stranog poslodavca. Izuzetno, radna dozvola za upućena lica radi obavljanja poslova po osnovu ugovora o nabavci robe, nabavci ili zakupu mašina ili opreme i njene isporuke, instaliranja, montaže, opravke ili obučavanja za rad na tim mašinama ili opremi u periodu dužem od 90 dana, izdaje se za period potreban za obavljanje posla.

Radna dozvola za kretanje u okviru privrednog društva izdaje se na zahtev ogranka stranog poslodavca, odnosno zavisnog društva koje je registrovano u Republici Srbiji, u cilju privremenog premeštanja svog zaposlenog na rad u taj ogranak, pod uslovom da je stranac u tom privrednom društvu zaposlen najmanje godinu dana na poslovima rukovodioca, menadžera ili specijaliste za pojedine oblasti (ključno osoblje), kao i da će u Republici Srbije obavljati iste poslove. Ova dozvola se izdaje na period dok traje privremeni boravak, ali ne duže od jedne godine.

Radna dozvola za nezavisne profesionalce izdaje se na zahtev poslodavca, odnosno krajnjeg korisnika usluga. Nezavisni profesionalac je samozaposleno fizičko lice, odnosno preduzetnik registrovan za obavljanje delatnosti u inostranstvu koji na osnovu neposredno zaključenog ugovora sa domaćim poslodavcem, odnosno krajnjim korisnikom usluga, obavlja poslove na teritoriji Republike Srbije.

Radna dozvola se izdaje ako nezavisni profesionalac poseduje:

- 1) odobrenje za privremeni boravak;
- 2) zaključen ugovor sa poslodavcem ili krajnjim korisnikom usluga koji obavezno sadrži rok za obavljanje posla;
- 3) odgovarajuće visoko obrazovanje i/ili tehničke kvalifikacije i propisano radno iskustvo u struci.

Radna dozvola za samozapošljavanje izdaje se na zahtev stranca koji ima odobrenje za privremeni boravak u Republici. Samozapošljavanje stranca podrazumeva zapošljavanje stranca u privrednom subjektu ili drugom obliku delatnosti, u kome je taj stranac jedini ili kontrolni član.

Prilikom podnošenja zahteva za izdavanje ove radne dozvole, stranac dostavlja:

- 1) izjavu o vrsti, trajanju i obimu aktivnosti kojima planira da se bavi;
- 2) dokaz da ima odgovarajuće kvalifikacije za obavljanje konkretne delatnosti;
- 3) predugovor ili ugovor o raspolaganju poslovnim prostorom u smislu vlasništva ili zakupa;
- 4) dokaz da raspolaže odgovarajućom opremom za obavljanje konkretne delatnosti;
- 5) izjavu o broju i strukturi državljana Republike, lica koja imaju slobodan pristup tržištu rada ili stranaca sa ličnom radnom dozvolom koje planira da zaposli.

Stranac koji dobije radnu dozvolu za samozapošljavanje u obavezi je da u roku od 90 dana od dana dobijanja radne dozvole otpočne obavljanje delatnosti, odnosno da se samozaposli, u suprotnom će dozvola biti poništena.

Nastavak na 5. strani

Period na koji se izdaje radna dozvola za samozapošljavanje zavisi od dužine boravka koju to lice poseduje i izdaje se na period dok traje odobrenje za privremeni boravak, a najduže na godinu dana uz mogućnost produženja pod uslovom da stranac dokaže da nastavlja obavljanje istog posla pod uslovima pod kojima je dobio dozvolu.

POSTUPAK IZDAVANJA DOZVOLE ZA RAD

Postupak izdavanja, produženja, poništavanja i prestanka važenja dozvole za rad sprovodi organizacija nadležna za poslove zapošljavanja - Nacionalna služba za zapošljavanje u prvom stepenu, dok je drugostepeni organ nadležan ministar za poslove zapošljavanja.

Protiv donetog rešenja može se izjaviti žalba, a protiv konačnog rešenja tužbom se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom, u skladu sa zakonom.

IZDAVANJE I PRODUŽENJE DOZVOLE ZA RAD

Dozvola za rad izdaje se za period koji je naznačen u zahtevu za izdavanje dozvole, a najduže na vremenski period na koji traje boravak stranca. Dozvola za rad produžava se ako su u momentu podnošenja zahteva za produženje ispunjeni uslovi za njeno izdavanje.

Zahtev za izdavanje, odnosno produženje dozvole za rad podnosi se prema mestu privremenog boravka, stalnog nastanjenja, sedištu poslodavca, odnosno mestu gde se rad obavlja, u zavisnosti od vrste same dozvole. Zahtev za produženje dozvole za rad podnosi se najranije 30 dana, a najkasnije u roku od 15 dana pre isteka roka važenja prethodne dozvole.

PONIŠTAJ DOZVOLE ZA RAD

Dozvola za rad će se poništiti ako:

- 1) stranac obavlja poslove za koje nije izdata dozvola za rad ili ako radi kod drugog poslodavca;
- 2) stranac ne otpočne sa radom u roku od 15 dana od dana izdavanja radne dozvole za zapošljavanje;
- 3) stranac kome je izdata dozvola za samozapošljavanje ne otpočne sa obavljanjem poslova u roku od 90 dana od dana dobijanja dozvole;
- 4) je izdata suprotno odredbama ovog zakona.

Poništaj dozvole za rad donosi se po prijavi navedenih okolnosti ili po službenoj dužnosti.

PRESTANAK VAŽENJA DOZVOLE ZA RAD

Dozvola za rad prestaje da važi:

- 1) istekom roka na koji je izdata;
- 2) odricanjem;
- 3) prestankom statusa izbeglice, lica koje traži azil, lica kome je odobrena privremena zaštita, odnosno lica kome je odobrena supsidijarna zaštita;
- 4) prestankom ugovora o radu ili drugog ugovora kojim se ostvaruju prava po osnovu rada u skladu sa zakonom, odnosno prestankom rada stranca koji poseduje odobrenje za privremeni boravak u Republici Srbiji;
- 5) gubljenjem svojstva preduzetnika ili prestankom pravnog lica pre isteka roka važenja radne dozvole za samozapošljavanje;
- 6) prestankom prava na stalno nastanjenje ili privremeni boravak u Republici Srbiji;
- 7) iz razloga zaštite javnog poretka ili bezbednosti Republike Srbije i njenih građana;
- 8) sticanjem državljanstva Republike Srbije;
- 9) u slučaju smrti stranca,
- 10) ako stranac boravi van Republike Srbije duže od šest meseci neprekidno.

Rešenje o prestanku dozvole za rad donosi se po prijavi navedenih okolnosti ili po službenoj dužnosti.

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE ZAKONA

Prelaznim i završnim odredbama je predviđeno da stranci koji su zasnovali radni odnos ili rade na osnovu odobrenja za zasnivanje radnog odnosa koja su izdata po propisima koji su bili na snazi do dana početka primene samog zakona nastavljaju da rade do isteka roka na koje je odobrenje izdato. ■

OBAVEZA USAGLAŠAVANJA OPŠTIH AKATA I UGOVORA O RADU SA ZAKONOM O RADU

Zakonski rok za usaglašavanje ističe 29. januara 2015. godine

Prelaznim i završnim odredbama Zakona o izmenama i dopunama Zakona o radu ("Sl. glasnik RS", br. 75/2014) su propisani rokovi u kojima su poslodavci dužni uskladiti svoja opšta akta i ugovore o radu sa odredbama Zakona.

Članom 110. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o radu regulisano je da je poslodavac dužan da pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova usaglasi sa odredbama Zakona u roku do 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, odnosno do 26.09.2014. godine.

Članom 111. Zakona je regulisano da poslodavac može sa zaposlenima koji su zasnovali radni odnos do dana stupanja na snagu ovog zakona zaključiti ugovor o radu ili aneks ugovora, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, odnosno do 26.09.2014. godine.

Članom 117. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o radu uređeno je da odredbe svih kolektivnih ugovora, odnosno pravilnika o radu koje su suprotne zakonu prestaju da važe danom stupanja na snagu Zakona, a ostale odredbe ostaju na snazi do isteka važenja ili do zaključivanja novog kolektivnog ugovora, odnosno donošenja pravilnika o radu u skladu sa Zakonom, a najduže šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona.

Kako šest meseci od dana stupanja na snagu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o radu ističe 29.01.2015. godine, to ovi opšti akti prestaju da važe zaključno sa tim datumom.

Ako se postojeći kolektivni ugovor i pravilnik o radu ne zameni novim kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu - usaglašenim sa noveliranim Zakonom, ova akta po Zakonu o radu prestaju da važe 29.01.2015. godine, a ugovori o radu zaključeni sa zaposlenima ostaju na snazi u delu u kome nisu u suprotnosti sa Zakonom o radu, saglasno članu 111. stav 3. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o radu. ■

Háló Vajdasági Fejlesztési Alapítvány - Szabadka
Vojvodanska Fondacija za razvoj "Halo" - Subotica
Development Foundation of Vojvodina Halo - Subotica
Age Mamužića 11, Subotica - Szabadka
Tel.: +381 24 557 015, Fax: +381 24 555 775
office@vfhalo.eu

Izdanje podržali:

**Közgazgatási és
Igazságügyi
Minisztérium**

Preduzetnički informatior

Broj Jan/1-2015

**Bitne informacije za
preduzetnike, d.o.o. i
poljoprivredne
proizvođače**

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
334.72
PREDUZETNIČKI informatior = Vállalkozói tájékoztató /
glavni urednik Tivadar Bunford. - 2015, Jan/1-2015. - Subotica :
Vojvodanska Fondacija za razvoj "Halo", 2015-. - 30 cm
Mesečno. - Tekst na srp. i mađ. jeziku
ISSN 2217-9623
COBISS.SR-ID 272563463

**Ovde možete
čitati komentare i
objašnjenja važnih zakon-
skih promena odnosno propisa
koja će olakšati vaše poslovanje!**